

КРИМІНАЛЬНЕ ТА КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО, КРИМІНОЛОГІЯ, КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС І КРИМІНАЛІСТИКА

УДК 343.43

DOI <https://doi.org/10.32782/2409-4544/2026-1/10>

ГАРМОНІЗАЦІЯ КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИМИ СТАНДАРТАМИ У СФЕРІ ПРОТИДІЇ ТЕРОРИЗМУ

Саско Олена Іванівна,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри кримінального правосуддя та правоохоронної діяльності

Волинського національного університету імені Лесі Українки

ORCID ID: 0000-0003-3919-2233

Забезпечення ефективної реалізації державної політики у сфері боротьби з тероризмом шляхом розроблення та впровадження комплексу заходів спрямованих на виявлення, а також усунення умов і причин, що можуть призвести до проявів тероризму є важливим аспектом у протидії тероризму. Одним із основних заходів є створення чіткого й ефективного антитерористичного законодавства, насамперед його кримінально-правової частини, оскільки в останніх прийнятих міжнародних конвенціях, присвячених питанням протидії тероризму, простежується тенденція до розширення кримінально-правового захисту від терористичних діянь. Протидія тероризму є складним завданням, що передбачає систему заходів ідеологічного, політичного, економічного та правового характеру. Забезпечення ефективної реалізації державної політики у сфері боротьби з тероризмом шляхом розроблення та впровадження комплексу заходів спрямованих на виявлення, а також усунення умов і причин, що можуть призвести до проявів тероризму є важливим аспектом у протидії тероризму. Одним із основних заходів є створення чіткого й ефективного антитерористичного законодавства, насамперед його кримінально-правової частини, оскільки в останніх прийнятих міжнародних конвенціях, присвячених питанням протидії тероризму, простежується тенденція до розширення кримінально-правового захисту від терористичних діянь. Під впливом євроінтеграційних процесів чинне законодавство в частині кримінально-правової охорони громадської безпеки від терористичної діяльності зазнало певних змін. Однак, наповнення кримінального закону новими нормами в процесі гармонізації кримінального законодавства України з міжнародними та європейськими стандартами у сфері протидії тероризму, на нашу думку, є лише прагненням законодавця продемонструвати ефективну протидію нововстановленим суспільно небезпечним проявам. Бездумне та хаотичне закріплення у КК України норм, що передбачають відповідальність за здійснення терористичної діяльності створює видимість гармонізації національних стандартів з міжнародними та європейськими стандартами у сфері боротьби з тероризмом, а разом з тим ускладнює процес правозастосування. Зайва криміналізація кримінально правових норм щодо запобігання тероризму відбулася у складній обстановці та непростий період для держави, не допомагає вирішити дану проблему, оскільки «сплячі норми» законодавчих спроб не запропонували оптимальну модель кримінально правового регулювання протидії тероризму.

Ключові слова: гармонізація, кримінальне законодавство, міжнародні стандарти, європейські стандарти, протидія тероризму.

Sasko Olena. Harmonization of criminal legislation of Ukraine with international and European standards in the field of countering terrorism

Countering terrorism is a complex task that requires a comprehensive set of measures of an ideological, political, economic, and legal nature. Ensuring the effective implementation of state policy in the fight against terrorism through the development and implementation of a comprehensive set of measures aimed at identifying and eliminating the conditions and causes

that may lead to acts of terrorism is a crucial aspect of countering terrorism. One of the key measures is the creation of clear and effective counterterrorism legislation, particularly its criminal law provisions, as recent international conventions on counterterrorism reflect a trend toward expanding criminal law protections against terrorist acts. Countering terrorism is a complex task that requires a comprehensive set of measures of an ideological, political, economic, and legal nature. Ensuring the effective implementation of state policy in the fight against terrorism through the development and implementation of a set of measures aimed at identifying and eliminating the conditions and causes that may lead to acts of terrorism is a crucial aspect of counterterrorism. One of the key measures is the creation of clear and effective counterterrorism legislation, particularly its criminal law provisions, as recent international conventions on counterterrorism reflect a trend toward expanding criminal law protections against terrorist acts. Under the influence of European integration processes, current legislation regarding the criminal law protection of public safety against terrorist activities has undergone certain changes. However, the incorporation of new provisions into criminal law as part of the process of harmonizing Ukraine's criminal legislation with international and European standards in the field of counterterrorism, in our opinion, is merely an attempt by the legislature to demonstrate effective countermeasures against newly emerging socially dangerous phenomena. The thoughtless and chaotic incorporation into the Criminal Code of Ukraine of provisions establishing liability for terrorist activities creates the appearance of harmonizing national standards with international and European standards in the field of counterterrorism, while simultaneously complicating the process of law enforcement. The excessive criminalization of criminal law provisions regarding the prevention of terrorism occurred in a complex situation and a difficult period for the state; it does not help solve this problem, since the "dormant provisions" of legislative attempts have not proposed an optimal model of criminal law regulation for countering terrorism.

Key words: harmonization, criminal law, international standards, European standards, counterterrorism.

В умовах глобалізації суспільства, тероризм є загрозою громадської безпеки не лише конкретній державі, але і загрозою міжнародній безпеці в цілому. Характерною рисою сьогодення є зростання у світі терористичної активності та намагання міжнародної спільноти ефективно протидіяти цьому суспільно небезпечному явищу, що набуває рис глобальної загрози. Особливої уваги дослідження даної проблеми заслуговує зараз, коли спостерігається всесвітня ескалація тероризму. Цілком обґрунтованою реакцією на такі глобалізаційні виклики, є зацікавленість держав у забезпеченні своєї стабільності, а тим самим запобіганні та протидії тероризму, який у сучасному світі можна розглядати як страшний дестабілізуючий фактор. Саме тому, розробка ефективних механізмів забезпечення боротьби з тероризмом та запровадження цих механізмів до національного законодавства є запорукою громадської та національної безпеки держави, а також гармонізація українського кримінального законодавства з міжнародними та європейськими стандартами у сфері протидії тероризму.

Основний виклад матеріалу. Процес поглиблення інтеграції України в глобаль-

ний безпековий простір потребує адекватного коригування системи державного управління у сфері забезпечення безпеки із загальносвітовими підходами до запобігання терористичним загрозам.

Входження України у міжнародне співтовариство передбачає наявність певних міжнародних зобов'язань перед ООН, іншими міжнародними організаціями що здійснюють боротьбу з тероризмом є імплементація світових стандартів безпеки щодо розробки ефективних заходів протидії терористичним проявам, а також комплексне та збалансоване впровадження всіх компонентів Глобальної контртерористичної стратегії ООН. Протидія тероризму є складним завданням, що передбачає систему заходів ідеологічного, політичного, економічного та правового характеру. Забезпечення ефективної реалізації державної політики у сфері боротьби з тероризмом шляхом розроблення та впровадження комплексу заходів спрямованих на виявлення, а також усунення умов і причин, що можуть призвести до проявів тероризму є важливим аспектом у протидії тероризму. Одним із основних заходів є створення чіткого й ефективного анти-терористичного законодавства, насампе-

ред його кримінально-правової частини, оскільки в останніх прийнятих міжнародних конвенціях, присвячених питанням протидії тероризму, простежується тенденція до розширення кримінально-правового захисту від терористичних діянь. Водночас державам рекомендується запровадити до свого законодавства нові кримінально-правові норми про відповідальність за терористичні діяння, оскільки тероризм у світі набуває нових та видозмінених форм та способів його вчинення. Саме тому кримінально-правова політика держави тісно переплітається з викликами, які стоять перед нею та суспільством.

З моменту прийняття КК України у 2001 році та закріплення відповідальності за вчинення терористичного акту (ст. 258), законодавцем було здійснено декілька спроб адаптувати норми кримінального законодавства до викликів, спрямованих на протидію терористичної діяльності та здійснено реалізацію зобов'язань України щодо гармонізації національних стандартів з міжнародними та європейськими стандартами у сфері боротьби з тероризмом.

Законом України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18 березня 2004 року № 1629-IV затверджено Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського союзу [1]. Згідно цієї програми, адаптація законодавства України є планомірним процесом, що включає декілька послідовних етапів, на кожному з яких повинен досягатися певний ступінь відповідності законодавства України до *acquis* Європейського Союзу.

Першим етапом гармонізації національного законодавства міжнародним стандартам є ратифікація Україною Конвенції Ради Європи про запобігання тероризму (ратифікована з заявами і застереженнями Законом № 54-V (54-16) від 31.07.2006 року) [2]. У зв'язку з чим ВР України прийняла Закон України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінально-процесуального кодексів України щодо запобігання тероризму» від 21 вересня 2006 року [3]. З прийняттям даного закону регламентація кримінальної відповідальності за вчинення терористичних злочинів суттєво зміни-

лася. Законодавець виключив дві частини ст. 258 КК України. Зокрема, виключено ч. 4 даної статті, яка передбачала відповідальність за створення терористичної групи чи терористичної організації, керівництво такою групою чи організацією або участь у ній, а так само матеріальне, організаційне чи інше сприяння створенню або діяльності терористичної групи чи терористичної організації. Виключено також і ч. 5 ст. 258 КК України, яка була заохочувальною нормою, і передбачала звільнення від кримінальної відповідальності за діяння, передбачене в ч. 4 цієї статті. Натомість КК України доповнено ст. 258-1 «Втягнення у вчинення терористичного акту», ст. 258-2 «Публічні заклики до вчинення терористичного акту», ст. 258-3 «Створення терористичної групи чи терористичної організації», ст. 258-4 «Сприяння вчиненню терористичного акту», які стали результатом законодавчих умов для забезпечення виконання положень Конвенції Ради Європи про запобігання тероризму в Україні. Криміналізація цих діянь мала на меті виконання положень ст. ст. 5, 6, 7 Конвенції Ради Європи про запобігання тероризму в Україні, та передбачила встановлення кримінальної відповідальності за публічне підбурювання до вчинення терористичного злочину, за залучення до терористичної діяльності та за навчання терористичної діяльності.

Вважати такі зміни національного кримінального законодавства позитивними нам видається сумнівним. Фактично усі криміналізовані діяння терористичного характеру становлять собою або ж готування до терористичного акту, або ж дії пособницького, підбурювального, організаційного характеру, за які можна було б притягнути до відповідальності з посилання на відповідні норми Загальної частини та ст. 258 КК України [4, с. 150]. Досконале ознайомлення з цими статтями свідчить про те, що вони не відповідають повною мірою ні Конвенції Ради Європи про запобігання тероризму, ні іншим конвенціям; крім того, вони не тільки не усувають ті протиріччя, які існували раніше в антитерористичному законодавстві, але й породили нові суперечності та неузгодженості як із кримінально-правовими нормами, так і з нормами інших галузей права [5]. Ще одним

аргументом на користь такої позиції є те, що не дивлячись на суттєве розширення кримінально правових норм спрямованих на запобігання тероризму, застосування цих норм на практиці є незначним. Так, у період з 2007 по 2012 роки за ст. 258-1 «Втягнення у вчинення терористичного акту», ст. 258-2 «Публічні заклики до вчинення терористичного акту», ст. 258-3 «Створення терористичної групи чи терористичної організації», ст. 258-4 «Сприяння вчиненню терористичного акту» кількість зареєстрованих злочинів – 0 [6, с. 124], а у 2013 році за ст. ст. 258-2 «Публічні заклики до вчинення терористичного акту», та за ст. 258-3 «Створення терористичної групи чи терористичної організації» – обліковано по одному злочину [7].

З огляду на це, можна констатувати, що прийняття та реалізація даних норм не покращила стан боротьби з тероризмом, оскільки, на нашу думку, розуміння і застосування відповідних положень кримінального закону на практиці істотно ускладнились.

Міжнародна конвенція «Про боротьбу з фінансуванням тероризму», прийнята Резолюцією 54/109 Генеральної Асамблеї ООН від 9 грудня 1999 р., ратифікована із заявою Законом № 149-IV (149-15) від 12.09.2002 р. [8] стала підставою до змін національного законодавства. Зокрема, з метою імплементації у національне законодавство міжнародних стандартів боротьби із відмиванням доходів, одержаних злочинним шляхом та фінансування тероризму та на виконання 40 рекомендацій FATF, затверджених на Берлінському засіданні Групи у червня 2003 року, а також Директиви Європейського Парламенту та Ради 2005/60/ ЄС щодо запобігання використанню фінансової системи з метою відмивання коштів та фінансування тероризму КК України доповнено ст. 258-5, якою закріплено відповідальність за фінансування тероризму. Законом України «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом»» № 2258-VI від 18.05.2010 було визначено, що фінансування тероризму, тобто дії, вчинені з метою фінансового або матеріаль-

ного забезпечення окремого терориста чи терористичної групи (організації), організації, підготовки або вчинення терористичного акту, втягнення у вчинення терористичного акту, публічних закликів до вчинення терористичного акту, сприяння вчиненню терористичного акту, створення терористичної групи (організації). Законодавець визначив, що кримінальна відповідальність за фінансування тероризму можлива за вчинення умисних дій з метою фінансового або матеріального забезпечення осіб, причетних до терористичної діяльності, тобто суб'єктивна сторона даного злочину характеризується прямим умислом і спеціальною метою – забезпечення конкретного терориста, терористичної групи (організації) чи теракту. Як зазначає Демідова Л. такі дії є підготовчо-забезпечувальними діями до вчинення терористичного акту окремим терористом або стійким терористичним об'єднанням (терористичною групою чи терористичною організацією), зокрема, ще на етапі створення таких об'єднань, а також проведення іншої терористичної діяльності [9, с. 90]. Проблема у застосуванні даної норми полягала у тому, що справжні цілі фінансування тероризму, в основному, є прихованими або замаскованими, а також досить важко, під час здійснення такої діяльності, визнати конкретну особу терористом або певну організацію визнати терористичною. Саме тому, застосування даної норми на практиці проблемним. Зокрема, у період з 2010 по 2012 роки не зареєстровано жодного злочину за ст. 258-5 КК України, у 2013 – 1. З 2014 року спостерігається збільшення кількості зареєстрованих злочинів за ст. 258-5 «Фінансування тероризму», а саме: у 2014 році – 54, у 2015 – 138, у 2016 – 84, у 2017 – 74, у 2018 – 51, у 2019 – 33. Проте, потрібно розуміти, що збільшення кількості зареєстрованих таких злочинів пов'язана агресією нашого сусіда, а не з дієвістю застосування даної норми. На підтвердження нашої думки, наводимо статистичні дані. У період з 2015 по 2019 роки у Єдиному державному реєстрі судових рішень відображено лише 15 вироків (2015 – 3, 2016 – 3, 2017 – 4, 2018 – 4 та у 2019 – 1) [10]. Така незначна кількість вироків свідчить про недієвість кримінально-право-

вої норми, оскільки вона сформульована таким чином, що її важко застосувати на практиці.

З метою узгодження законодавчих актів ЄС з міжнародними стандартами з протидії відмиванню грошей та фінансуванню тероризму і розповсюдженню зброї масового знищення, ухваленими FATF у лютому 2012 р. Європейський парламент та Рада ЄС 20.05.2015 р. прийняли Директиву (ЄС) 2015/849 «Про запобігання використанню фінансової системи для відмивання грошей та фінансування тероризму» та схвалили Регламент (ЄС) 2015/847 «Про інформацію, що супроводжує грошові перекази», у зв'язку з чим і національне законодавство стало потребувати змін. Варто зазначити, що більшість положень цієї Директиви та Регламенту було імplementовано у Законі України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», який розроблено на основі рекомендацій FATF. Це в свою чергу потягнуло зміни до чинного КК України. Так, Законом України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» № 361-IX від 06.12.2019 року [11] ч. 1 ст.258-5 викладено у новій редакції. Необхідність протидії фінансуванню тероризму є беззаперечним і впливає з багатьох міжнародних документів, ратифікованих Україною. І саме тому запровадження даних змін, з однієї сторони – це спроба гармонізації національного законодавства міжнародним стандартам, з іншої сторони – в черговий раз породило певні проблеми для національного кримінального законодавства. Так, законодавець формулювання фінансування тероризму розглянув надто широко, передбачивши, що фінансування тероризму – це надання, збір чи зберігання будь-яких активів прямо чи опосередковано з метою їх використання або усвідомлення можливості того, що їх буде використано повністю або частково для будь-яких цілей окремим терористом чи терористичною групою (організацією), або для організації, підготовки або вчи-

нення терористичного акту, втягнення у вчинення терористичного акту, публічних закликів до вчинення терористичного акту, створення терористичної групи (організації), сприяння вчиненню терористичного акту, навчання тероризму, перетинання державного кордону України з терористичною метою, провадження будь-якої іншої терористичної діяльності, а також спроби вчинення таких дій (ч. 1 ст. 258-5 КК України).

23.06.2022 року Європейська Рада ухвалила рішення про надання Україні статусу кандидата на вступ у Європейський Союз. Такий крок передбачав проведення конкретних реформ та виконання низки вимог, серед яких і необхідність адаптації та гармонізації законодавства України до законодавства ЄС. Відповідно, і кримінальне законодавство України також має бути узгоджене з європейськими принципами та стандартами, бо гармонізація законодавства створює можливість єдиної правової основи для всіх учасників з метою доступу та застосування уніфікованого правового механізму, притаманного для ЄС. Саме тому, з метою забезпечення реалізації реформування кримінального законодавства в частині охорони громадської безпеки від терористичної діяльності, та з метою імplementації положень Додаткового протоколу до Конвенції Ради Європи про запобігання тероризму (підписаного від імені держави 28. 10. 2015 року у м. Рига), Законом України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України у зв'язку з ратифікацією Додаткового протоколу до Конвенції Ради Європи про запобігання тероризму, а також до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення боротьби з тероризмом» 21. 03. 2023 року [12], внесено зміни до КК України. Для досягнення цієї мети, законодавець встановив кримінальну відповідальність за перетинання державного кордону України з терористичною метою (ст. 258-6 КК України), а також затвердив зміни за сприяння вчиненню терористичного акту, проходження навчання тероризму (ст. 258-4 КК України) та фінансування тероризму (ст. 258-5 КК України). Зрозуміло, що підставами для таких новел є виконання Україною міжнародних зобов'язань, однак

системне вивчення положень Додаткового протоколу до Конвенції Ради Європи про запобігання тероризму та самої Конвенції, а також вищезазначених новел КК України дає змогу відмітити їх певні недоліки.

Законодавець у ст. 258-6 КК України встановив відповідальність за перетинання державного кордону України з терористичною метою. Перетинання державного кордону України полягає у діях, які виражаються у залишенні особою території України і переміщенні на територію іншої країни або у залишенні території іншої країни і переміщенні на територію України [13, с. 169]. Під терористичною метою, виходячи з положень ратифікованих Україною міжнародних договорів в антитерористичній сфері, слід розуміти серйозне залякування населення або незаконне спонукання уряду чи міжнародної організації здійснити якусь дію чи утриматися від здійснення її або серйозно дестабілізувати чи зруйнувати основні політичні, конституційні, економічні або соціальні структури країни чи міжнародної організації [14, с.63]. Пропонованою зміною встановлюється кримінальна відповідальність за «виїзд та в'їзд в Україну з терористичною метою». Відповідно до ч. 1 ст. 4 Додаткового протоколу до Конвенції Ради Європи про запобігання тероризму [15], «виїзд за кордон з терористичною метою» означає виїзд особи до держави, громадянином якої вона не є і яка не є місцем постійного проживання такої особи, з метою вчинення, сприяння або участі у терористичному злочині або здійснення чи проходження навчання тероризму. У ч. 1 ст. 6 цього Протоколу «організація чи сприяння іншим способом виїзду за кордон з терористичною метою» означає будь-яку дію, спрямовану на організацію або сприяння, що допомагає будь-якій особі у виїзді за кордон з терористичною метою, та з усвідомленням, що така допомога слугує терористичним цілям.

Законодавець об'єктивну сторону складу злочину, передбаченого ст. 258-6 КК України, сформулював так, що вона полягає у перетинанні державного кордону України (виїзд та в'їзд) для здійснення діяльності, яка відповідно до закону є терористичною. Тому, основною ознакою, яка характеризує кримінальну протиправність

даного діяння, є мета – здійснення діяльності, яка відповідно до закону є терористичною. Для того, щоб розкрити поняття «здійснення діяльності, яка відповідно до закону є терористичною» потрібно звернутися до Закону України «Про боротьбу з тероризмом» визначено, що терористична діяльність – це діяльність, яка охоплює: планування, організацію, підготовку та реалізацію терористичних актів; підбурювання до вчинення терористичних актів, насильства над фізичними особами або організаціями, знищення матеріальних об'єктів у терористичних цілях; організація незаконних збройних формувань, злочинних угруповань (злочинних організацій), організованих злочинних груп для вчинення терористичних актів, так само як і участь у таких актах; вербування, озброєння, підготовка та використання терористів; пропаганда і поширення ідеології тероризму; проходження навчання тероризму (ст. 1) [16]. Досить «лаконічно» сформульована об'єктивна сторона даного злочину породжує проблеми застосування даної норми на практиці, оскільки термінологічний апарат, як мінімум, має бути приведений у відповідність із концепцією та термінологією міжнародних антитерористичних правових актів.

Висновки. Під впливом євроінтеграційних процесів чинне законодавство в частині кримінально-правової охорони громадської безпеки від терористичної діяльності зазнало певних змін. Однак, наповнення кримінального закону новими нормами в процесі гармонізації кримінального законодавства України з міжнародними та європейськими стандартами у сфері протидії тероризму, на нашу думку, є лише прагненням законодавця продемонструвати ефективну протидію нововстановленим суспільно небезпечним проявам. Бездумне та хаотичне закріплення у КК України норм, що передбачають відповідальність за здійснення терористичної діяльності створює видимість гармонізації національних стандартів з міжнародними та європейськими стандартами у сфері боротьби з тероризмом, а разом з тим ускладнює процес правозастосування.

На нашу думку, запровадження таких безсистемних та науково необґрунтованих змін до КК України, супроводжувалося

допущенням низки концептуальних помилок, ще більше ускладнило як розуміння, так і застосування норм, які спрямовані на боротьбу з тероризмом, а це в свою чергу знижує її ефективність як кримінально правового засобу боротьби з цим ганебним і суспільно небезпечним явищем. Значним недоліком є й те, що зайва кри-

міналізація кримінально правових норм щодо запобігання тероризму відбулася у складній обстановці та непростий період для держави, не допомагає вирішити дану проблему, оскільки «сплячі норми» законодавчих спроб не запропонували оптимальну модель кримінально правового регулювання протидії тероризму.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 18 березня 2004 р. № 1629-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629-15#Text> – дата звернення 3 березня 2026 р.
2. Конвенції Ради Європи про запобігання тероризму: ратифікована з заявами і застереженнями Законом № 54-V (54-16) від 31 липня 2006 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_712#Text – дата звернення 3 березня 2026 р.
3. Про внесення змін до Кримінального та Кримінально-процесуального кодексів України щодо запобігання тероризму: Закон України від 21 вересня 2006 року № 170-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/170-16#Text> – дата звернення 4 березня 2026 р.
4. Яремко Г. З. Асоціація норм про злочини терористичного характеру у кримінальному кодексі України. *Право і суспільство*. № 1 ч. 2 / 2020. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2020/1_2020/part_2/27.pdf – DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2020.1-2.25>
5. Проблеми систематизації та комплексного розвитку антитерористичного законодавства України: моногр. / кол. авт.: Зеленецький В. С., Ємельянов В. П., Настюк В. Я. та ін. Х.: Право, 2008. 96 с.
6. В'юник М. В. Кримінально-правове регулювання в Україні: реалії та перспективи (аналітичні матеріали) / М. В. В'юник, М. В. Карчевський, О. Д. Арланова; упоряд. Ю. В. Баулін. Харків: Право, 2020. 212 с.
7. Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування 2013-2024 роки. URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/posts/2013-2024-roki-pro-zareyestrovani-kriminalni-pravoporushennya-ta-rezultati-yih-dosudovogo-rozsliduvannya> – дата звернення 18 березня 2026 р.
8. Міжнародна конвенція про боротьбу з фінансуванням тероризму: ратифіковано із заявою Законом N 149-IV (149-15) від 12.09.2002. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_518#Text – дата звернення 25 лютого 2026 р.
9. Демидова Л. М. Проблеми кваліфікації фінансування тероризму. *Питання боротьби зі злочинністю*. Випуск 31. 2016. URL: [//77365-Текст%20статті-162764-1-10-20160913%20.pdf](https://77365-Текст%20статті-162764-1-10-20160913%20.pdf)
10. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/> – дата звернення 16 квітня 2026 р.
11. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 06.12.2019 року № 361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text> – дата звернення 5 березня 2026 р.
12. Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України у зв'язку з ратифікацією Додаткового протоколу до Конвенції Ради Європи про запобігання тероризму, а також до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення боротьби з тероризмом: Закон України від 21. 03. 2023 року № 2997-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2997-20#Text> – дата звернення 5 березня 2026 р.
13. Степанова Ю. П. Теоретико-правові засади кримінально-правового та кримінологічного забезпечення діяльності Державної прикордонної служби України з протидії кримінальним правопорушенням: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.08; Нац. академія Держ. прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького. Хмельницький, 2024. 642 с.

14. Кубальський В. Проблеми удосконалення кримінального законодавства в антитерористичній сфері в Україні. Державна політика протидії тероризму: пріоритети та шляхи реалізації: збірник матеріалів «круглого столу» / за ред. М. Г. Гуцало. К.: НІСД, 2011. 120 с.

15. Додатковий протокол до Конвенції Ради Європи про запобігання тероризму: ратифіковано із заявою Законом № 2589-IX від 20.09.2022. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001-15#Text – дата звернення 5 березня 2026 р.

16. Про боротьбу з тероризмом: Закон України від 20 березня 2003 р. № 638-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text> – дата звернення 5 березня 2026 р.

REFERENCES:

1. Pro Zahalnoderzhavnu prohramu adaptatsii zakonodavstva Ukrainy do zakonodavstva Yevropeiskoho Soiuzu: Zakon Ukrainy vid 18 bereznia 2004 r. № 1629-IV [On the National Program for the Adaptation of Ukrainian Legislation to European Union Legislation: Law of Ukraine dated March 18, 2004]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629-15#Text>

2. Konventsii Rady Yevropy pro zapobihannia teroryzmu: ratyfikovana z zaiavamy i zasterezhenniamy Zakonom № 54-V (54-16) vid 31.07.2006 r. [Council of Europe Convention on the Prevention of Terrorism: ratified with declarations and reservations by Law dated July 31, 2006]. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_712#Text

3. Pro vnesennia zmin do Kryminalnoho ta Kryminalno-protseusualnoho kodeksiv Ukrainy shchodo zapobihannia teroryzmu: Zakon Ukrainy vid 21 veresnia 2006 r. № 170-V. [On Amendments to the Criminal Code and the Code of Criminal Procedure of Ukraine Concerning the Prevention of Terrorism: Law of Ukraine dated September 21, 2006]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/170-16#Text>

4. Yaremko H. Z (2020). Asotsiatsiia norm pro zlochyny terorystychnoho kharakteri u kryminalnomu kodeksi Ukrainy. [Provisions on terrorist offenses in the Criminal Code of Ukraine]. Pravo i suspilstvo. № 1 ch. 2. Retrieved from: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2020/1_2020/part_2/27.pdf

5. Zelenetskyi V. S., Yemelianov V. P., Nastiuk V. Ya. ta in. (2008). Problemy systematyzatsii ta kompleksnoho rozvytku antyterorystychnoho zakonodavstva Ukrainy. [Issues in the systematization and comprehensive development of Ukraine's counterterrorism legislation]: monohr. Kh.: Pravo, 96 s. [in Ukrainian].

6. Viunyk M. V. (2020). Kryminalno-pravove rehuliuвання v Ukraini: realii ta perspektyvy (analytichni materialy) [Criminal Law Regulation in Ukraine: Current Situation and Prospects (Analytical Materials)] / M. V. Viunyk, M. V. Karchevskyi, O. D. Arlanova; uporiad. Yu. V. Baulin. Kharkiv: Pravo, 212 s. [in Ukrainian].

7. Pro zareiestrovani kryminalni pravoporushennia ta rezultaty yikh dosudovoho rozsliduvannia 2013-2024 r. [On Registered Criminal Offenses and the Results of Their Pre-Trial Investigations, 2013-2024] Retrieved from: <https://www.gp.gov.ua/ua/posts/2013-2024-roki-pro-zareiestrovani-kryminalni-pravoporushennia-ta-rezultati-yih-dosudovogo-rozsliduvannia>

8. Mizhnarodna konventsiiia pro borotbu z finansuvanniam teroryzmu: ratyfikovano iz zaiavoiu Zakonom № 149-IV (149-15) vid 12.09.2002 r. [International Convention for the Suppression of the Financing of Terrorism: ratified with a declaration by Law dated September 12, 2002.]. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_518#Text

9. Demydova L. M. (2016). Problemy kvalifikatsii finansuvannia teroryzmu. [Issues Regarding the Classification of Terrorist Financing]. Pytannia borotby zi zlochynnistiu. Vypusk 31. Retrieved from: [//77365-Tekst%20statti-162764-1-10-20160913%20.Pdf](https://77365-Tekst%20statti-162764-1-10-20160913%20.Pdf). Pdf. [in Ukrainian].

10. Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen. [The Unified State Register of Court Decisions]. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/>

11. Pro zapobihannia ta protydiu lehalizatsii (vidmyvanniu) dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shliakhom, finansuvanniu teroryzmu ta finansuvanniu rozpovsiudzhennia zbroi masovoho znyshchennia: Zakon Ukrainy vid 06.12.2019 r. № 361-IX. [On Preventing and Combating the Legalization (Laundering) of Proceeds from Crime, the Financing of Terrorism, and the Financing

of the Proliferation of Weapons of Mass Destruction: Law of Ukraine dated December 6, 2019.]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>

12. Pro vnesennia zmin do Kryminalnoho ta Kryminalnoho protsesualnoho kodeksiv Ukrainy u zviazku z ratyfikatsiieiu Dodatkovoho protokolu do Konventsii Rady Yevropy pro zapobihannia teroryzmu, a takozh do deiakyykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo vdoskonalennia borotby z teroryzmom: Zakon Ukrainy vid 21.03.2023 r. № 2997-IX. [On Amendments to the Criminal Code and the Code of Criminal Procedure of Ukraine in Connection with the Ratification of the Additional Protocol to the Council of Europe Convention on the Prevention of Terrorism, as well as to Certain Legislative Acts of Ukraine Regarding the Improvement of Counterterrorism Measures: Law of Ukraine dated March 21, 2023]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2997-20#Text>

13. Stepanova Yu. P. (2024) Teoretyko-pravovi zasady kryminalno-pravovoho ta kryminolohichnoho zabezpechennia diialnosti Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy z protydii kryminalnym pravoporushenniam [Theoretical and Legal Foundations of the Criminal Law and Criminological Support for the Activities of the State Border Guard Service of Ukraine in Combating Criminal Offenses]: dys. ... d-ra yuryd. nauk: 12.00.08; Nats. akademiia Derzh. prykordonnoi sluzhby Ukrainy imeni Bohdana Khmelnytskoho. Khmelnytskyi, 642 s. [in Ukrainian].

14. Kubalskyi V. (2011). Problemy udoskonalennia kryminalnoho zakonodavstva v antyterorystychnii sferi v Ukraini. [The problems of improving criminal legislation in the fight against terrorism in Ukraine]. Derzhavna polityka protydii teroryzmu: priorityty ta shliakhy realizatsii: zbirnyk materialiv «kruhloho stolu» / za red. M. H. Hutsalo. K.: NISD.120 s. [in Ukrainian].

15. Dodatkovyi protokol do Konventsii Rady Yevropy pro zapobihannia teroryzmu: ratyfikovano iz zaiavoiu Zakonom № 2589-IX vid 20.09.2022. [Additional Protocol to the Council of Europe Convention on the Prevention of Terrorism: ratified with a declaration by Law dated September 20, 2022]. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001-15#Text

16. Pro borotbu z teroryzmom: Zakon Ukrainy vid 20 bereznia 2003 roku № 638-IV. [On Combating Terrorism: Law of Ukraine dated March 20, 2003.]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text>

Creative Commons Attribution 4.0
International (CC BY 4.0)

Дата першого надходження статті до видання: 10.04.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 06.05.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 28.05.2026